

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Socjologiczne podstawy resocjalizacji Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Praca socjalna	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 24PSOS.22P.06947.23
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Agnieszka Nymś-Górna
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Nymś-Górna
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy o najważniejszych koncepcjach teoretycznych i sposobach działania dotyczących resocjalizacji, kontroli społecznej, reakcji społecznej, sprawiedliwości społecznej, karania, wraz z próbą wskazania na mechanizmy tworzenia norm, wzorów, wartości uznawanych i realizowanych w społeczeństwie.
C2	Wyrobienie umiejętności analizowania, interpretowania procesów podtrzymywania ładu społecznego i zmiany zachowań.
C3	Wyrobienie umiejętności kreowania metod i technik wspomagających resocjalizację społeczną. Rozwinięcie umiejętności wykorzystania wiedzy na temat metod resocjalizacji jednostek łamiących normy społeczne w pracy z jednostkami i grupami.
C4	Kreowanie kompetencji oceny metod resocjalizacji, umiejętność łączenia wybranych form resocjalizacji.

Wymagania wstępne

nie obowiązują

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna koncepcje teoretyczne i sposoby działania dotyczące resocjalizacji, kontroli społecznej, reakcji społecznej, sprawiedliwości społecznej, karania.	PSO_K2_W02, PSO_K2_W04	Kolokwium pisemne
W2	Ma wiedzę na temat mechanizmów działania instytucji resocjalizacji, mechanizmów działania i egzekwowania norm społecznych.	PSO_K2_W01, PSO_K2_W02, PSO_K2_W05, PSO_K2_W06	Kolokwium pisemne
W3	Zna właściwe sposoby oddziaływania społecznego na jednostki, sposoby karania sankcjonowane prawnie. Posiada wiedzę pozwalającą na uruchamianie sprawiedliwości restytucyjnej.	PSO_K2_W01, PSO_K2_W04, PSO_K2_W07	Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi diagnozować problemy wymagające resocjalizacji społecznej. Charakteryzuje natężenie problemów wymagających reakcji społecznej.	PSO_K2_U01, PSO_K2_U04, PSO_K2_U06	Kolokwium pisemne
U2	Potrafi analizować problemy naznaczania społecznego i przeciwdziałać im.	PSO_K2_U05, PSO_K2_U07	Kolokwium pisemne
U3	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu socjologii w opracowaniu metod i technik wspomagających resocjalizację oraz pomoc postpenitencjarną.	PSO_K2_U01, PSO_K2_U04, PSO_K2_U07	Kolokwium pisemne, Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Interpretuje różnorodność mechanizmów oddziaływania społecznego na jednostki i grupy społeczne. Potrafi łączyć zdobytą wiedzę z pracą socjalną.	PSO_K2_K01, PSO_K2_K02	Kolokwium pisemne, Projekt

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K2	Korzysta ze źródeł literaturowych w celu pogłębienia wiedzy na temat resocjalizacji, problemów kontroli społecznej, reakcji społecznej w sytuacji łamania norm.	PSO_K2_K03, PSO_K2_K05	Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Dewiacja i patologia – wytwór społecznej wyobraźni. Łamanie norm społecznych jako obszary oddziaływania kontroli społecznej. Kontrola społeczna w różnych ujęciach teoretycznych. Rozumienie resocjalizacji w socjologii i pracy socjalnej.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
2.	Oslabianie mechanizmów kontroli. Teorie neutralizacji i podstawowe błędy poznawcze w resocjalizacji. Przyczyny powstania zniekształceń w zeznaniach świadków	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Ćwiczenia
3.	Reakcja społeczna jako odpowiedź na nieskuteczną kontrolę społeczną. Tworzenie napięcia w roli. Resocjalizacja w społecznym odbiorze – analizy socjologiczne. Kobieta w systemie penitencjarnym. Zakłady penitencjarne dla kobiet.	W1, W3, U1, U3, K1	Ćwiczenia
4.	Institucje kontroli i ich działanie naprawcze wobec zachowań niepożądanych społecznie na przykładzie nieletnich. Pomaganie poprzez karanie. Idee karania i ich skutki. „Własne i obce” systemy resocjalizacji - kulturowe uwarunkowania naprawcze. Prawidłowa socjalizacja w patologicznych warunkach. Resocjalizujące instytucje totalne oraz konsekwencje ich funkcjonowania. Socjologiczny wymiar dysfunkcji w zachowaniu nieletnich.	W1, W3, U1, U3, K1	Ćwiczenia
5.	Diagnoza w resocjalizacji. Konsekwencje diagnozy. Tworzenie i egzekwowanie reguł społecznych. Rodzaje norm społecznych. Koncepcje ładu społecznego. Granice mikroświatów – iluzja istnienia wspólnego świata. Socjalizowanie do ról „innego”. Piętno skazanego. Zróżnicowanie społeczności więźniów jako złożony problem penitencjarny.	W2, U1, U2, K2	Ćwiczenia
6.	Sterowanie posiadanym piętnem przez jednostki i grupy „negatywnie uprzywilejowane”. Oswajanie piętna – pomysły profesjonalistów. Formy oddziaływań penitencjarnych. Naznaczanie i samonaznaczanie dla profitów. Fenomen podkultury więziennej.	W2, W3, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
7.	Podstawy interwencji resocjalizacyjnej. Resocjalizacja zaburzeń zachowania na przykładzie sprawców przemocy. Pomoc postpenitencjarna a readaptacja społeczna osób opuszczających jednostki penitencjarne.	W2, W3, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
8.	Czas trwania kary pozbawienia wolności a jej skuteczność. Sprawiedliwość społeczna - próba jednoznacznych definicji.	W1, U2, K1, K2	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda warsztatowa, Demonstracje dźwiękowe i/lub video, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Ocena końcowa składa się z 2 części: kolokwium pisemnego oraz opracowania i zaprezentowania wybranego obszaru resocjalizacji (projekt). Na ocenę końcową składa się ocena z kolokwium pisemnego (50%) oraz ocena z przygotowanego projektu (50%). Kolokwium: odpowiedzi z kolokwium są oceniane wg następujących kryteriów i skali: • bardzo dobry (bdb; 5,0): wyczerpująca odpowiedź na pytania; wszystkie odpowiedzi poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • dobry plus (+db; 4,5): wyczerpująca odpowiedź na pytania, sporadyczne nieścisłości, wszystkie odpowiedzi poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • dobry (db; 4,0): dobra odpowiedź na pytania; co najmniej połowa odpowiedzi poparta wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury, pojawia się argumentacja oparta na wiedzy potocznej, • dostateczny plus (+dst; 3,5): dobre i dostateczne odpowiedzi na pytania; w odpowiedziach pojawiają się argumenty oparte na wiedzy potocznej obok wiedzy wyniesionej z zajęć i literatury, • dostateczny (dst; 3,0): dostateczne odpowiedzi na zadane pytania, nieuporządkowana wiedza wyniesiona z zajęć i literatury, częste używanie argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • niedostateczny (ndst; 2,0): błędne, nieprecyzyjne odpowiedzi na zadane pytania, brak znajomości treści przekazywanych podczas zajęć, braki w wiedzy wyniesionej z literatury, odpowiedzi poza tematem. Ocena końcowa z kolokwium stanowi średnią ocen z odpowiedzi na poszczególne pytania. Projekt: Opracowanie wybranych obszarów wspomagających resocjalizację i pomoc postpenitencjarną wybranej kategorii społecznej/skazanym w formie projektu. Podczas dwóch ostatnich spotkań studenci prezentują wybrane obszary w formie projektu. Szczegóły przedstawione podczas pierwszych zajęć organizacyjnych. Projekt obejmuje przygotowanie opracowania oraz jego prezentację. Ocena następuje wg następującej skali: • bardzo dobry (bdb; 5,0): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, unikanie spekulacji i podpierania się wiedzą potoczną w argumentacji, opracowanie poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, projekt stworzony poprawnie pod względem formalno-edytorskim, brak błędów merytorycznych. • dobry plus (+db; 4,5): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, unikanie spekulacji i minimalizowanie podpierania się wiedzą potoczną w argumentacji, opracowanie poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, projekt stworzony poprawnie pod względem formalno-edytorskim, brak błędów merytorycznych. • dobry (db; 4,0): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, unikanie spekulacji, możliwe drobne uchybienia polegające na podpieraniu się wiedzą potoczną w argumentacji, opracowanie poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, projekt stworzony poprawnie pod względem formalno-edytorskim, brak błędów merytorycznych. • dostateczny plus (+dst; 3,5): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, unikanie spekulacji, możliwe uchybienia polegające na podpieraniu się wiedzą potoczną w argumentacji, opracowanie poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, możliwe drobne błędy prezentacji pod względem formalno-edytorskim, możliwe drobne błędy merytoryczne. • dostateczny (dst; 3,0): możliwe uchybienia w stosowaniu odpowiedniego (naukowego) słownictwa, możliwe uchybienia polegające na podpieraniu się wiedzą potoczną w argumentacji, opracowanie poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, możliwe błędy prezentacji pod względem formalno-edytorskim, możliwe błędy merytoryczne. • niedostateczny (ndst; 2,0): poważne błędy merytoryczne w prezentacji lub poważne błędy formalno-edytorskie uniemożliwiające jej zrozumienie

Literatura

Obowiązkowa

1. Stępnik, P., Praca socjalna w postępowaniu ze skazanymi, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2007, 4, s. 159-173.
https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/5594/1/13_Piotr_Stepniak_Praca%20socjalna%20w%20post%C4%99powaniu%20ze%20skazanymi_159-173.pdf
2. Siemaszko A., Granice tolerancji, Warszawa 1993.
3. Bielecki E., Z problematyki resocjalizacyjnej. Patologia społeczna. Patologia indywidualna. Etiologia kryminalna. Kara, Bydgoszcz 2005.
4. Zuber M.J., Greenberg E.W., Williams L.M., Różnorodne rozumienie niektórych przestępstw i ich kontekstu: kwantyfikacja technik neutralizacji, „Resocjalizacja Polska” 2006, 11, s.163-183.
[http://libcom.linuxpl.info/resocjalizacja/archiwum/wp-content/dokumenty/streszczenia/RP%2011%20\(2016\)%20163-183.pdf](http://libcom.linuxpl.info/resocjalizacja/archiwum/wp-content/dokumenty/streszczenia/RP%2011%20(2016)%20163-183.pdf)
5. Ciosek M., Pastwa-Wojciechowska B., Psychologia penitencjarna, PWN, Warszawa 2016.
6. Rode D., Dukala K., Kabzińska J., Zalewska-Lunkiewicz K., Kliniczna psychologia sądowa, PWN, Warszawa 2020.
7. Wysocka E., Diagnoza w resocjalizacji, Warszawa 2009.
8. Woźniakowska-Fajst D., Przystępczość nieletnich dziewcząt w świetle wyników badań, Prace Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji 14 (2009): 225-252.
9. Czykwin E., Stygmat społeczny, Warszawa 2007.

Dodatkowa

1. Becker H. S., Outsiderzy. Studia z socjologii dewiacji, Warszawa 2009, s. 5-22.
2. Kwaśniewski J., Społeczeństwo wobec dewiacji, Warszawa 1983, s. 67-83.
3. Machel H., Rodzina skazanego, jako współuczestnik jego resocjalizacji penitencjarnej, readaptacji i reintegracji społecznej, Resocjalizacja Polska 7 (2014):45-57.
[http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Resocjalizacja_Polska_\(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation\)/Resocjalizacja_Polska_\(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation\)-r2014-t7/Resocjalizacja_Polska_\(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation\)-r2014-t7-s45-57/Resocjalizacja_Polska_\(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation\)-r2014-t7-s45-57.pdf](http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Resocjalizacja_Polska_(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation)/Resocjalizacja_Polska_(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation)-r2014-t7/Resocjalizacja_Polska_(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation)-r2014-t7-s45-57/Resocjalizacja_Polska_(Polish_Journal_of_Social_Rehabilitation)-r2014-t7-s45-57.pdf)
4. Żabczyńska E., Przystępczość dzieci, Warszawa 1983. (rozdział 3)
5. Głowik T., Matyba A., Samobójstwa osadzonych w latach 2006-2009, Przegląd Więziennictwa Polskiego, nr 66, Warszawa 2010. <https://www.sw.gov.pl/assets/49/30/45/067f361870177c2ed8e056839fac8e7e33c1d163.pdf>
6. Bulenda T., Klimczak J., Woźniakowska-Fajst D., Młodzi zabójcy skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności – sylwetka, czyn, polityka karania, Przegląd Więziennictwa Polskiego, nr 95, Warszawa 2017.
<https://sw.gov.pl/assets/20/96/20/1579d333ccb9d796b1abab834c8892aa337a9b09.pdf>
7. Brown R., Procesy grupowe. Dynamika wewnątrzgrupowa i międzygrupowa, Gdańsk 2006. (Podrozdziały pt.: Powszechność konformizmu, Dlaczego ludzie dostosowują się do grupy?, O byciu odstępcą)
8. Miller C.T., Major B., Radzenie sobie z piętnem i uprzedzeniem, (w:) Społeczna psychologia piętna, pod red. T. F. Heatherton, R. E. Kleck, M. R. Hebl, J. G. Hull, Warszawa 2008, s. 228-233.
9. Skwarek B., Herberger J., Cichla J., Teoretyczne i praktyczne aspekty pracy resocjalizacyjnej, Głogów 2012, s. 157-180.
10. Burchardt W, J., Sprawiedliwość. Globalna perspektywa, Kraków 2006, s. 71-83.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie projektu	15
Przygotowanie do zaliczenia	15

Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSO_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadczenia pracy socjalnej w tym przewidywania konsekwencji swojej działalności zawodowej, monitorowania i ewaluacji zaprojektowanych działań
PSO_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do komunikowania się z otoczeniem, przekazywania i obrony wartości uznawanych w pracy socjalnej, wypowiedzania się w ważnych sprawach społecznych
PSO_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do Identyfikowania i rozstrzygnięcia dylematów etycznych i trudności organizacyjnych związanych z wykonywaniem zawodu pracownika socjalnego
PSO_K2_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do poszukiwania wiedzy istotnej dla świadczenia pracy socjalnej i krytycznego jej oceniania
PSO_K2_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystać wiedzę do opisu, interpretacji i wyjaśniania procesów społecznych istotnych dla pracy socjalnej przy pomocy pojęć i teorii stosowanych w naukach społecznych
PSO_K2_U04	Absolwent/ka potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do rozwiązywania trudności w świadczeniu pracy socjalnej
PSO_K2_U05	Absolwent/ka potrafi właściwie posługiwać się terminologią specjalistyczną w wypowiedziach pisemnych i ustnych, w tym w wystąpieniach publicznych, również w języku obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
PSO_K2_U06	Absolwent/ka potrafi organizować funkcjonowanie grup i społeczności lokalnych, kierować zespołami i przedsięwzięciami z obszaru pracy socjalnej i pomocy społecznej
PSO_K2_U07	Absolwent/ka potrafi pracować przyjmując specjalistyczne role zawodowe istotne dla pracy socjalnej
PSO_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie istotę i osobliwość nauk społecznych, charakter pracy socjalnej jako działalności naukowej i praktycznej w odniesieniu do stosowanych metod/technik, a także jej powiązania z innymi dyscyplinami wiedzy
PSO_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie normy prawne, zawodowe, etyczne, moralne obszary pracy socjalnej i pomocy społecznej oraz genezę, specyfikę i zmiany w sposobach ich działania
PSO_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie różnorodne determinanty zachowań społecznych i indywidualnych oraz złożoność problemów jednostek i grup społecznych, a także ich ułożenie w perspektywach teoretycznych
PSO_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób zasady tworzenia, funkcjonowania i integrowania instytucji i organizacji pomocowych oraz możliwości budowania sieci społecznych
PSO_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie system pomocy jednostkom i grupom z wykorzystaniem zasad pracy socjalnej, pomocy społecznej i usług socjalnych z uwzględnieniem konieczności podejmowania działań nadzwyczajnych
PSO_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane metody, narzędzia i techniki opisu i pozyskiwania danych przydatne do diagnozowania problemów społecznych, stanu zasobów i efektów działań pomocowych, a także opracowania programów i projektów przeciwdziałania problemom społecznym oraz zarządzania nimi